



## Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (голям състав)

10 септември 2019 година \*

„Обжалване — Обща външна политика и политика на сигурност — Ограничителни мерки срещу Ислямска република Иран — Поправяне на вредите, които ищецът твърди, че е претърпял вследствие от включването на фирмата му в списъка на лицата и дружествата, по отношение на които се прилага замразяването на средства и икономически ресурси — Иск за обезщетение — Необходими условия за ангажирането на извъндоговорната отговорност на Европейския съюз — Понятие за достатъчно съществено нарушение на норма на правото на Съюза — Преценка — Понятие за притежавано или контролирано дружество — Задължение за мотивиране“

По дело C-123/18 P

с предмет жалба на основание член 56 от Статута на Съда на Европейския съюз, подадена на 13 февруари 2018 г.,

**HTTS Hanseatic Trade Trust & Shipping GmbH**, установено в Хамбург (Германия), за което се явява M. Schlingmann, Rechtsanwalt,

жалбоподател,

като другите страни в производството са:

**Съвет на Европейския съюз**, за който се явяват J.-P. Nix и M. Bishop, в качеството на представители,

ответник в първоинстанционното производство,

**Европейска комисия**, за която се явяват първоначално R. Tricot, M. Kellerbauer и C. Zadra, а впоследствие R. Tricot, C. Hödlmaier и C. Zadra, в качеството на представители,

встъпила страна в първоинстанционното производство,

**СЪДЪТ** (голям състав),

състоящ се от: K. Lenaerts, председател, R. Silva de Lapuerta, заместник-председател, J.-C. Bonichot, A. Prechal и M. Vilaras, председатели на състави, A. Rosas (докладчик), E. Juhász, M. Pešič, J. Malenovský, L. Bay Larsen, C. G. Fernlund, P. G. Xuereb, и N. J. Piçarra, съдии,

генерален адвокат: G. Pitruzzella,

секретар: K. Malacek, администратор,

\* Език на производството: немски.

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 26 ноември 2018 г.,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 5 март 2019 г.,

постанови настоящото

### Решение

- 1 С жалбата си HTTS Hanseatic Trade Trust & Shipping GmbH (наричано по-нататък „HTTS“) иска отмяна на решението на Общия съд на Европейския съюз от 13 декември 2017 г., HTTS/Съвет (T-692/15, наричано по-нататък „обжалваното съдебно решение“, EU:T:2017:890), с което Общият съд отхвърля иска му за обезщетение за вредите, които HTTS твърди, че е претърпяло вследствие от включването на неговата фирма, от една страна, с Регламент за изпълнение (ЕС) № 668/2010 на Съвета от 26 юли 2010 година за прилагане на член 7, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 423/2007 относно ограничителни мерки срещу Иран (ОВ L 195, 2010 г., стр. 25), в приложение V към Регламент (ЕО) № 423/2007 на Съвета от 19 април 2007 година относно ограничителни мерки срещу Иран (ОВ L 103, 2007 г., стр. 1), и от друга страна, с Регламент (ЕС) № 961/2010 на Съвета от 25 октомври 2010 година относно ограничителни мерки срещу Иран и за отмяна на Регламент (ЕО) № 423/2007 (ОВ L 281, 2010 г., стр. 1), в приложение VIII към Регламент № 961/2010.

### Правна уредба

- 2 Глава IV от Регламент № 961/2010 е озаглавена „Замразяване на финансови средства и икономически ресурси“ и съдържа член 16, в параграф 2 от който се предвижда:

„Замразяват се всички финансови средства и икономически ресурси, принадлежащи на, притежавани, държани или контролирани от лицата, образуванията или структурите, включени в списъка в приложение VIII. Приложение VIII включва физически и юридически лица, образувания или структури, които не са включени в списъка в приложение VII и които в съответствие с член 20, параграф 1, буква б) от Решение [2010/413/ОВППС на Съвета от 26 юли 2010 година относно ограничителни мерки срещу Иран и за отмяна на Обща позиция 2007/140/ОВППС (ОВ L 195, 2010 г., р. 39)], са определени като:

- а) участващи в, пряко свързани с или подпомагащи дейности на Иран, чувствителни по отношение на ядреното разпространение, както и разработването от Иран на системи за ядрено оръжие, в това число чрез участие в снабдяването със забранени стоки и технологии; притежавани или контролирани от такова лице, образувание или структура, включително посредством незаконни средства, действащи от тяхно име и по тяхно указание;

[...]

- г) юридическо лице, образувание или структура, притежавано(а) или контролирано(а) от Islamic Republic of Iran Shipping Lines (IRISL).

[...]“.

## Обстоятелствата по спора

- 3 Обстоятелствата по спора са изложени в точки 1—10 от обжалваното съдебно решение, както следва:
- „1 [HTTS] е дружество, учредено по германското право през м. март 2009 г. от г-н N. Bateni, който е неговият едноличен собственик и управител. HTTS извършва дейност в областта на морското представителство и техническото управление на кораби.
  - 2 Настоящото дело е образувано във връзка с ограничителните мерки, установени с оглед на оказване на натиск върху Ислямска република Иран с цел тя да преустанови чувствителни по отношение на ядреното разпространение дейности или разработването на системи за ядрено оръжие (дейности, наричани по-нататък „ядреното разпространение“). По-конкретно това дело е част от делата относно мерки, предприети срещу корабното дружество [IRISL], както и срещу физически и юридически лица, за които се твърди, че са свързани с това дружество, сред които според Съвета на Европейския съюз фигурират по-специално HTTS и две други морски дружества: Hafize Darya Shipping Lines (наричано по-нататък „HDSL“) и Safiran Pyam Darya Shipping Lines (наричано по-нататък „SAPID“).
  - 3 Първоначалното включване на фирмата на HTTS в списъците с лицата, образуванията и органите, на които са наложени ограничителни мерки съгласно приложение V към Регламент [№ 423/2007], е осъществено на 26 юли 2010 г. вследствие от влизането в сила на Регламент за изпълнение [№ 668/2010]. Посоченото включване не е било предмет на жалба за отмяна. В замяна на това включването на фирмата на HTTS в списъците с лицата, образуванията и органите, които са обект на ограничителни мерки съгласно приложение VIII към Регламент [№ 961/2010], което е осъществено няколко месеца по-късно посредством посочения регламент, е оспорено от HTTS и впоследствие отменено от Общия съд поради непълнота на мотивите (вж. т. 5 по-долу).
  - 4 В Регламент № 668/2010 главното основание за включване на фирмата на HTTS е, че това дружество „[д]ейства от името на HDSL в Европа“. В Регламент № 961/2010 основанията е, че дружеството е „[к]онтролирано от IRISL [и/]или действащо от [негово] име“.
  - 5 С решение от 7 декември 2011 г., HTTS/Съвет (Т-562/10, EU:Т:2011:716) Общият съд отменя Регламент № 961/2010 в частта, която засяга това дружество, но отмяната има действие, считано от 7 февруари 2012 г., с цел да се даде възможност на Съвета евентуално да допълни междуременно мотивите за повторното включване на фирмата на HTTS. В това отношение Общият съд всъщност приема, че отмяната с незабавно действие на Регламент № 961/2010 може да доведе до сериозно и непоправимо засягане на ефективността на наложените с този регламент ограничителни мерки срещу Ислямска република Иран, тъй като „не може все пак да се изключи възможността налагането на ограничителните мерки по отношение на жалбоподателя по същество да е оправдано“ (решение от 7 декември 2011 г., HTTS/Съвет, Т-562/10, EU:Т:2011:716, т. 41 и 42).
  - 6 След постановяване на решение от 7 декември 2011 г., HTTS/Съвет (Т-562/10, EU:Т:2011:716) фирмата на ищеца е била предмет на последващи включвания от страна на Съвета в други списъци, което е оспорено от дружеството и впоследствие отменено от Общия съд съответно в решения от 12 юни 2013 г., HTTS/Съвет (Т-128/12 и Т-182/12, непубликувано, EU:Т:2013:312) и от 18 септември 2015 г., HTTS и Bateni/Съвет (Т-45/14, непубликувано, EU:Т:2015:650).
  - 7 Всъщност на този етап трябва да се напомни, че с решение от 16 септември 2013 г., Islamic Republic of Iran Shipping Lines и др./Съвет (Т-489/10, EU:Т:2013:453) Общият съд е отменил и включването в съответните списъци на фирмата на IRISL и на други морски дружества,

сред които са HDSL и SAPID, с мотива, че представените от Съвета доказателства не обосновават включването на фирмата на IRISL и следователно не могат да обосноват и приемането и запазването в сила на ограничителни мерки по отношение на другите морски дружества, които са били включени в списъците поради връзката им с IRISL.

- 8 С писмо от 23 юли 2015 г. ищецът отправя до Съвета искане за обезщетение на вредата, която твърди, че е претърпял поради първоначалното и последващите включвания на фирмата му в списъците с лица, свързани с дейността на IRISL.
- 9 В рамките на това искане за обезщетение ищецът изтъква правото си на обезщетение за имуществените и неимуществените вреди, които счита, че е претърпял не само в резултат от включванията на неговата фирма в регламенти № 668/2010 и № 961/2010, които са предмет на настоящия спор, но и на вредите, претърпени в резултат от последващите включвания и подновявания на включванията (вж. т. 6 по-горе). Общата сума на така твърдените имуществени вреди е 11928939 EUR, а тази на неимуществените вреди — 250000 EUR за периода от 26 юли 2010 г. до 18 септември 2015 г.
- 10 С писмо от 16 октомври 2015 г. Съветът отхвърля това искане“.

### **Производството пред Общия съд и обжалваното съдебно решение**

- 4 С искова молба, подадена на 25 ноември 2015 г., HTTS предявява иск да бъде осъден Съветът да му заплати обезщетение в размер на 2 516 221,50 EUR за имуществените и неимуществените вреди, претърпени в резултат от включването на фирмата му в списъците в приложение V към Регламент № 423/2007 и в приложение VIII към Регламент № 961/2010 (наричани по-долу „спорните списъци“).
- 5 С акт, подаден в секретариата на Общия съд на 5 април 2016 г., Европейската комисия е поискала да встъпи в подкрепа на исканията на Съвета. На 13 май 2016 г. председателят на седми състав на Общия съд уважава това искане.
- 6 В своята искова молба HTTS изтъква две основания — съответно нарушение на задължението за мотивиране и нарушение на материалните условия, обосноваващи включването му в спорните списъци.
- 7 Що се отнася до второто основание, което Общият съд е разгледал най-напред, в точки 44—46 от обжалваното съдебно решение той е отбелязал, че ограничителна мярка, която може да бъде наложена на недържавно образувание, сама по себе си не съставлява самостоятелен акт на Съвета, който има характер на приета срещу това образувание санкция от наказателно или административно естество, а мярка, която е необходима по смисъла на член 215, параграф 2 ДФЕС, предназначена да позволи на Европейския съюз да постигне постепенно целения от него конкретен резултат в рамките на международните отношения, в конкретния случай по-специално да прекрати дейността на Ислямска република Иран по ядрено разпространение, и че от установената съдебна практика следва също така, че по-широката цел да се поддържат мирът и международната сигурност в съответствие с прогласените в член 21 ДЕС цели на външната дейност на Съюза, може да оправдае отрицателни последици, дори съществени, които произтичат за някои икономически оператори от решенията за прилагане на актовете, приети от Съюза с оглед на реализирането на тази основна цел.
- 8 По-нататък в точка 47 от обжалваното съдебно решение Общият съд, на първо място, е отбелязал, че намесата в търговската дейност на HTTS, която произтича от наложеното замразяване на неговите средства, не може да се счита автоматично за основание за ангажиране на извъндоговорната отговорност на Съюза и че за да се ангажира тази отговорност, е

необходимо съдът на Съюза да установи наличието на явни и непрости нарушения или на явни грешки в преценката от страна на съответната институция, що се отнася до наличието на твърдените връзки между HTTS и другите засегнати дружества, каквото е по-специално IRISL.

- 9 На второ място, в точка 48 от обжалваното съдебно решение Общият съд е уточнил, че дори евентуалната отмяна на един или няколко акта на Съвета, които са в основата на изтъкнатите от HTTS вреди, не съставлява неопровержимо доказателство за достатъчно съществено нарушение от страна на Съвета, която да позволи отговорността на Съюза да се констатира *ipso jure*.
- 10 На трето място, в точки 49—51 от обжалваното съдебно решение Общият съд е отбелязал, че при спазване на принципа на състезателност, след като ищецът може да доказва размера и значимостта на претърпяната от него вреда, позовавайки се на обстоятелства, възникнали след настъпването ѝ, институцията ответник може да се позовава в своя полза на всички релевантни обстоятелства, настъпили преди предявяването на иска по член 268 ДФЕС пред съда на Съюза. Подобна възможност е обоснована, особено в областта на общата външна политика и политиката на сигурност (ОВППС), която се подчинява на правила и процедури, предназначени по-конкретно да отчетат промяната във времето на фактическото и правно положение, което е предмет на международните действия на Съюза. Ето защо Общият съд приема, че ако доказателствата, които са представени от съответната институция в рамките на производство по иск за обезщетение и са възникнали преди предявяването му, бъдат приети за неотнорми, това би означавало сериозно да се възпрепятства ефективното упражняване на правомощията, възложени на институциите на Съюза във връзка с приемането на мерки за замразяване на средства в рамките на ОВППС.
- 11 В точка 52 от обжалваното съдебно решение Общият съд е добавил, че в решение от 7 декември 2011 г., HTTS/Съвет (Т-562/10, ЕУ:Т:2011:716) е избегната отмяната с незабавно действие на Регламент № 961/2010, тъй като не може „все пак да се изключи възможността налагането на ограничителните мерки по отношение на жалбоподателя по същество да е оправдано“.
- 12 С оглед на тези съображения Общият съд стига до заключението, че не може да не се вземат предвид релевантните мотиви и доказателствата, посочени от Съвета в негова полза, за да докаже, че не е изпълнено условието за ангажиране на извъндоговорната отговорност на Съюза, което се отнася до наличието на достатъчно съществено нарушение на норма на правото на Съюза.
- 13 Така при разглеждането на релевантните обстоятелства, за да се установи дали включванията на HTTS в спорните списъци могат да се считат за явни и непрости нарушения или явни грешки в преценката от страна на Съвета, що се отнася до естеството на връзките между HTTS и другите ирански морски дружества, в точки 55—60 от обжалваното съдебно решение Общият съд е установил, че понятието дружество, „притежавано или контролирано от друго дружество“, се отнася до хипотезата, в която физическо или юридическо лице, което участва в дейността по ядрено разпространение на съответната държава, може да влияе върху търговските решения на друго предприятие, с което има търговски отношения, дори ако липсва каквото и да е правоотношение между двете икономически образувания, притежаване на капитала или дял от него. В това отношение Общият съд е припомнил съдебната практика, съгласно която качеството на образувание, което е „притежавано или контролирано“, трябва да бъде преценявано конкретно във всеки отделен случай, по-специално в зависимост от степента, в която образуванието е притежавано от друго, или от интензивността на съответния контрол. В конкретния случай Общият съд е приел, че посочените от Съвета доказателства, по-специално обстоятелството, че директорът на HTTS преди това е изпълнявал функциите на правен директор на IRISL и че HTTS е имало същия адрес като IRISL Europe GmbH, съставляват сбор от релевантни и съгласувани улики, които позволяват да се приеме, че най-малкото е вероятно HTTS да е било под контрола и/или да е действало от името на IRISL. Ето защо Общият съд е

постановил, че като е приел разглежданата мярка за замразяване на средствата, Съветът не е допуснал явни и непрости нарушения или явни грешки в преценката, що се отнася до обхвата на търговските отношения между HTTS и IRISL.

- 14 Накрая, във връзка с твърдяната липсата на основание за включването на HTTS в спорните списъци след отмяната с решение от 16 септември 2013 г., Islamic Republic of Iran Shipping Lines и др./Съвет (T-489/10, EU:T:2013:453) на актовете за включване на фирмите на IRISL, HDSL и SAPID в отнасящите се до тях списъци, в точки 62 и 63 от обжалваното съдебно решение Общият съд е приел, от една страна, че тази отмяна не е достатъчна сама по себе си, за да се докаже, че включванията на фирмата на HTTS в спорните списъци са били опорочени от достатъчно съществена незаконосъобразност, която да може да доведе до извъндоговорна отговорност на Съюза. От друга страна, Общият съд е установил, че включването на HTTS в спорните списъци се е основавало главно на доклад на Комитета по санкциите към Съвета за сигурност на Организацията на обединените нации, в който са установени три очевидни нарушения от страна на IRISL на ембаргото върху оръжията, установено с Резолюция 1747(2007) на Съвета за сигурност от 24 март 2007 г. При все това Общият съд е приел, че с оглед на изводите, които се съдържат в този доклад, констатацията, че IRISL е участвало в дейността на Ислямска република Иран по ядрено разпространение, не може да се счита за явно неправилна.
- 15 По изложените съображения Общият съд е отхвърлил второто основание.
- 16 При разглеждането на първото основание Общият съд е отхвърлил довода на ищеца относно непълнотата на мотивите за включването на неговата фирма в приложение VIII към Регламент № 961/2010. Най-напред в точка 88 от обжалваното съдебно решение, като цитира решение от 11 юли 2007 г., Sison/Съвет (T-47/03, непубликувано, EU:T:2007:207, т. 238), той е припомнил, че по принцип непълнотата на мотивите на даден акт не е основание за ангажиране на отговорността на Съюза.
- 17 По-нататък, в точки 89 и 90 от обжалваното съдебно решение Общият съд по същество е установил, че тъй като, за да докаже законосъобразността на действията си, Съветът може да се позовава на всички обстоятелства, настъпили до предявяването на иска за обезщетение, мотивите относно включването на HTTS в спорните списъци трябва да бъдат преценени и в светлината на мотивите, изложени от Съвета в неговото Решение 2012/35/ОВППС от 23 януари 2012 година за изменение на Решение 2010/413/ОВППС относно ограничителни мерки срещу Иран (ОВ L 19, 2012 г., стр. 22), с което се запазва включването на името на ищеца в списъка към Решение 2010/413. Според Общия съд допълнителните мотиви, посочени от Съвета в Решение 2012/35, позволяват на ищеца да разбере основанията, поради които е бил включен в спорните списъци.
- 18 По изложените съображения Общият съд е отхвърлил първото основание и вследствие на това е отхвърлил изцяло иска на HTTS.

### **Искания на страните пред Съда**

- 19 HTTS иска от Съда:
  - да отмени обжалваното съдебно решение,
  - да осъди Съвета да плати обезщетение в размер на 2 516 221,50 EUR за имуществените и неимуществените вреди, последвали от включването на фирмата му в спорните списъци, както и лихви за забава, изчислени въз основа на лихвата, прилагана от Европейската

централна банка (ЕЦБ) по основните ѝ операции по рефинансиране, увеличена с два процентни пункта, считано от 17 октомври 2015 г. до плащането на пълния размер на обезщетението,

– да осъди Съвета да заплати съдебните разноски.

20 Съветът иска от Съда:

– да отхвърли жалбата,

– при условията на евентуалност, да върне делото на Общия съд за ново разглеждане и решаване,

– при условията на евентуалност, да отхвърли иска в първоинстанционното производство,

– да осъди жалбоподателя да заплати съдебните разноски.

21 Комисията иска от Съда:

– да отхвърли изцяло жалбата,

– при условията на евентуалност, ако отмени обжалваното съдебно решение, да отхвърли иска в първоинстанционното производство,

– да осъди HTTS да заплати съдебните разноски.

### **По жалбата**

22 В подкрепа на жалбата си жалбоподателят излага четири основания.

### ***По първото основание***

#### *Доводи на страните*

23 HTTS твърди, че по-специално в точки 49 и 50 от обжалваното съдебно решение Общият съд е допуснал грешка при прилагането на правото, като е приел, че Съветът може да се позовава на информация и доказателства, с които не е разполагал към датата на включването на фирмата на HTTS в спорните списъци, за да докаже, че не е допуснал достатъчно съществено нарушение на норма на правото на Съюза, за да се ангажира извъндоговорната отговорност на последния. Всъщност според жалбоподателя Общият съд е трябвало да приеме за меродавна датата на приемане на ограничителните мерки, за да се произнесе дали въз основа на доказателствата, с които разполага, администрация, която обикновено действа разумно и с дължима грижа, би постъпила по същия начин, както е постъпил в конкретния случай Съветът.

24 HTTS добавя, че особеностите на действията и целите на Съюза в рамките на ОВППС не могли да обосноват различен подход. Ето защо дори в тази област действията на институциите могат да доведат до извъндоговорната отговорност на Съюза, тъй като тези институции са длъжни да спазват принципите на правовата държава и основните права.

25 Освен това HTTS упреква Общия съд, че не е взел в предвид решение от 30 май 2017 г., *Safa Nicu Sepahan/Съвет* (C-45/15 P, EU:C:2017:402), което представлявало доказателство за основателността на неговите доводи. Всъщност в посоченото решение Съдът приел, че Съветът

не може няколко години по-късно посредством представянето нови доказателства да поправи нарушението на своето задължение в случай на оспорване да представи информация или доказателства в подкрепа на мотивите за приемане на ограничителни мерки спрямо физическо или юридическо лице.

- 26 На последно място, жалбоподателят поддържа, че Общият съд е трябвало да вземе предвид и твърденията на Съвета в рамките на делата, по които е постановено решение от 12 юни 2013 г., HTTS/Съвет (T-128/12 и T-182/12, непубликувано, EU:T:2013:312), от които било видно, че в началото на 2012 г. посочената институция не е разполагала с информацията, на която се позовава в своя полза в рамките на производството по иска пред Общия съд, за да докаже, че първото условие за ангажиране на извъндоговорната отговорност на Съюза не е изпълнено.
- 27 Съветът възразява, че Общият съд правилно е установил, че след като иск за обезщетение може да бъде предявен в срок от пет години от настъпването на събитието, довело до твърдяната вреда, съответната институция има право да се позовава в своя полза на всички обстоятелства, възникнали преди предявяването на иска в посочения срок, за да докаже, че не е допуснала достатъчно съществено нарушение на норма на правото на Съюза, както и ищецът може да доказва размера и значимостта на претърпяната от него вреда въз основа на обстоятелства, възникнали след нейното настъпване.
- 28 Според посочената институция обратната теза би довела до сериозно възпрепятстване на ефективното упражняване на възложените на институциите на Съюза правомощия в областта на ОВППС да приемат необходимите ограничителни мерки в подкрепа на провеждането на тази политика.
- 29 По отношение на довода на HTTS във връзка с твърдението, че Общият съд е нарушил принципите на правовата държава, Съветът изтъква, че както е установил Общият съд в точка 50 от обжалваното съдебно решение, съдилищата на Съюза могат, спазвайки тези принципи, да вземат предвид особените обстоятелства, свързани с факта, че посочените мерки са взети с оглед изпълнението на решения ОВППС.
- 30 На последно място, във връзка с довода, който HTTS се опитва да изведе от решение от 30 май 2017 г., *Safa Nicu Sepahan/Съвет* (C-45/15 P, EU:C:2017:402), според Съвета от посоченото решение не следвало, че Общият съд не може да вземе предвид обстоятелствата, настъпили след разглежданите включвания в списъците, за да прецени дали е налице достатъчно съществено нарушение на норма на правото на Съюза. По-специално Съветът поддържа, че ако лицето, за което се отнасят ограничителните мерки, е действало по начин, който обосновава посочените мерки, не трябвало да му се признава право на обезщетение дори ако тези факти не са били известни на институцията в момента на приемане на посочените мерки и дори същите мерки да са били отменени на това основание. Според Съвета това било обосновано в още по-голяма степен, ако въпросните обстоятелства са били или е трябвало да бъдат известни на лицето, за което се отнасят ограничителните мерки.
- 31 Комисията по същество споделя доводите на Съвета относно спазването на принципа на равните процесуални възможности, които обосновават възможността на посочената институция да се позовава на обстоятелства, възникнали след включването на HTTS в спорните списъци. Що се отнася по-специално до тълкуването на решение от 30 май 2017 г., *Safa Nicu Sepahan/Съвет* (C-45/15 P, EU:C:2017:402), Комисията добавя, че HTTS неправилно се позовава на точка 40 от посоченото решение, тъй като в посочената точка Съдът се произнася не относно момента, който е релевантен за преценката на основателността на иск за обезщетение, а по въпроса дали в конкретния случай е било налице достатъчно съществено нарушение на норма на правото на Съюза.



### Съображения на Съда

- 32 От практиката на Съда следва, че Съюзът носи извъндоговорна отговорност при наличието на съвкупност от условия, а именно наличието на достатъчно съществено нарушение на правна норма, с която се цели да се предоставят права на частноправните субекти, действителното наличие на вреда и наличието на причинно-следствена връзка между неизпълнението на задължението на автора на акта и претърпяната от увредените лица вреда (вж. в този смисъл решения от 10 юли 2003 г., Комисия/Fresh Marine, C-472/00 P, EU:C:2003:399, т. 25, от 19 април 2012 г., Artegoda/Комисия, C-221/10 P, EU:C:2012:216, т. 80 и цитираната съдебна практика и от 13 декември 2018 г., Европейски съюз/Kendrion, C-150/17 P, EU:C:2018:1014, т. 117).
- 33 Що се отнася по-специално до първото от посочените условия, което единствено е предмет на разглеждане в настоящото производство по обжалване, Съдът е уточнил, че достатъчно съществено нарушение на правна норма, с която се цели да се предоставят права на частноправните субекти, се констатира, когато е налице явно и значително неспазване от страна на съответната институция на ограниченията, които са наложени на нейното право на преценка, като факторите, които трябва да се вземат под внимание в това отношение, са по-конкретно сложността на ситуациите, които трябва да се уредят, степента на яснота и прецизност на нарушената правна норма, както и обхватът на свободата на преценка, която нарушената норма предоставя на институцията на Съюза (вж. в този смисъл решения от 19 април 2007 г., Holcim (Deutschland)/Комисия, C-282/05 P, EU:C:2007:226, т. 50 и от 30 май 2017 г., Safa Nicu Sepahan/Съвет, C-45/15 P, EU:C:2017:402, т. 30).
- 34 В това отношение следва да се подчертае, че както отбелязва генералният адвокат в точка 20 от своето заключение, изискването да е налице достатъчно съществено нарушение на норма на правото на Съюза, произтича от необходимостта от претегляне, от една страна, на защитата на интересите на частноправните субекти спрямо незаконосъобразните действия на институциите и от друга страна, на свободата на действие, която трябва да се признае на последните, за да не се парализира дейността им. Претеглянето е от още по-голямо значение в областта на ограничителните мерки, в която срещаните от Съвета пречки от гледна точка на наличието на информация често особено затрудняват преценката, която той трябва да извърши.
- 35 С оглед на тези съображения следва да се провери дали Общият съд е допуснал грешка при прилагането на правото, като е приел по-специално в точки 49 и 50 от обжалваното съдебно решение, че Съветът е можел да се позовава на всички релевантни обстоятелства, възникнали преди предявяването на иска за обезщетение, за да докаже, че не е допуснал достатъчно съществено нарушение на норма на правото на Съюза, за да се ангажира извъндоговорната отговорност на последния. По-конкретно следва да се провери дали Общият съд е допуснал грешка при прилагането на правото, като е позволил на Съвета в този контекст да се позовава на обстоятелства, които посочената институция не е взела предвид, когато е включила HTTS в спорните списъци.
- 36 Както следва от съдебната практика, цитирана в точка 32 от настоящото решение, за да бъде изпълнено първото условие за носене на извъндоговорна отговорност от страна на Съюза, е необходимо, от една страна, да е извършено нарушение на норма на правото на Съюза, с която се цели да се предоставят права на частноправните субекти, и от друга страна, това нарушение да е достатъчно съществено.
- 37 Що се отнася до първата част от посоченото условие, следва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика в рамките на производство по жалба за отмяна законосъобразността на обжалвания акт трябва да се преценява въз основа на фактическите и правните обстоятелства, които са съществували към датата на приемане на акта (решения от

18 юли 2013 г., Schindler Holding и др./Комисия, C-501/11 P, EU:C:2013:522, т. 31 и цитираната съдебна практика и от 3 септември 2015 г., Inuit Tapiriit Kanatami и др./Комисия, C-398/13 P, EU:C:2015:535, т. 22 и цитираната съдебна практика).

- 38 При все това изискванията за съгласуваност, които са в основата на предвидената в Договора за функционирането на ЕС система от средства за правна защита, налагат методологията, по която се разглежда законосъобразността на даден акт или дадено действие на институция на ЕС, да не се различава в зависимост от средството за защита.
- 39 Така и в производството по иск за обезщетение за вреди незаконосъобразността на даден акт или дадено действие, които могат да доведат до извъндоговорна отговорност на Съюза, трябва да се преценява в зависимост от правните и фактическите обстоятелства, съществували към момента на приемането на посочения акт или на извършването на посоченото действие.
- 40 Този извод не се опровергава от постоянната съдебна практика, която Общият съд по същество е припомнил в точка 42 от обжалваното съдебно решение и от която следва, че искът за обезщетение е самостоятелно правно средство за защита, което има особена функция в системата от правни средства за защита и се упражнява при условия, установени с оглед на специфичната му цел (вж. в този смисъл решение от 23 март 2004 г., *Médiateur/Lamberts*, C-234/02 P, EU:C:2004:174, т. 59 и цитираната съдебна практика). Всъщност този самостоятелен характер не променя обстоятелството, че за да прецени дали този иск е основателен, съдът на Съюза следва да разгледа дали вредоносното действие на институцията или органа на Съюза е законосъобразно (вж. в този смисъл решение от 23 март 2004 г., *Médiateur/Lamberts*, C-234/02 P, EU:C:2004:174, т. 60 и 61).
- 41 Доколкото Регламент № 961/2010 е отменен с решение от 7 декември 2011 г., НТТС/Съвет (T-562/10, EU:T:2011:716) — което има сила на пресъдено нещо, тъй като не е обжалвано в срок — следва да се установи, че по отношение на посочения регламент първата част от първото условие за ангажирането на извъндоговорната отговорност на Съюза вече било изпълнено (вж. в този смисъл решение от 1 юни 2006 г., *P & O European Ferries (Vizcaya) и Diputación Foral de Vizcaya/Комисия*, C-442/03 P и C-471/03 P, EU:C:2006:356, т. 41—45).
- 42 Що се отнася до втората част от първото условие за ангажиране на извъндоговорната отговорност на Съюза, от цитираната в точка 33 от настоящото решение съдебна практика следва същото така, че Съюзът може да носи извъндоговорна отговорност само при явно и значително неспазване от страна на съответната институция на ограниченията, които са наложени на нейното право на преценка. От посочената съдебна практика освен това следва, че за да се прецени дали дадено нарушение на норма на правото на Съюза е достатъчно съществено, съдът на Съюза взема предвид по-конкретно сложността на ситуацията, които трябва да се уредят, трудностите, свързани с прилагането или тълкуването на правните текстове, и по-специално свободата на преценка, с която разполага авторът на оспорвания акт.
- 43 Ето защо само констатацията на нередност, която при аналогични обстоятелства не би допуснала действаща разумно и с дължима грижа администрация, позволява да се ангажира извъндоговорната отговорност на Съюза.
- 44 Следва да се отбележи, че всички изброени в точка 42 от настоящото решение фактори, които следва да се вземат предвид при преценката дали е налице достатъчно съществено нарушение на норма на правото на Съюза, се отнасят до датата, на която е приет актът или е извършено действието от съответната институция.

- 45 При тези условия следва да се приеме, че тъй като изискваната в съдебната практика степен на същественост на допуснатото от съответната институция нарушение на правото на Съюза е неразделно свързана с това нарушение, тя не може да се преценява към различен момент от момента на извършване на нарушението.
- 46 От това следва, че наличието на достатъчно съществено нарушение на норма на правото на Съюза задължително трябва да се преценява в зависимост от обстоятелствата, при които е действала институцията точно на тази определена дата.
- 47 От изложеното следва също, че за да оспори наличието на такова достатъчно съществено нарушение, дадена институция може да се позовава само на обстоятелства, които е взела предвид за целите на приемането на въпросния акт.
- 48 На последно място следва да се подчертае, че ако институция може да се позовава на всяко релевантно обстоятелство, което не е било взето предвид при приемането на съответното решение, за да докаже, че не е допуснала достатъчно съществено нарушение на норма на правото на Съюза, за да се ангажира неговата извъндоговорна отговорност, изходът от производството по иска за обезщетение за вреди може да е различен в зависимост от датата, на която е предявен искът. Всъщност обезщетението за претърпените поради действията на институциите на Съюза вреди би зависело в този контекст от това дали през предвидения в член 46, първа алинея от Статута на Съда на Европейския съюз срок от пет години, през който може да се предяви иск за обезщетение за вреди, всяко обстоятелство, което не е било взето предвид при приемането на съответното решение, дава възможност на издалата го институция да обоснове своите действия.
- 49 В това отношение следва да се подчертае, че не това е целта на предвидения в тази разпоредба давностен срок. Съгласно постоянната съдебна практика функцията на този срок е, от една страна, да се гарантира защитата на правата на увреденото лице, тъй като то трябва да разполага с достатъчно време, за да събере необходимата информация с оглед на предявяване на евентуален иск, и от друга страна, да се избегне възможността претърпялото вреди лице да бави безкрайно упражняването на правото си на обезщетение (решение от 8 ноември 2012 г., *Evgoraiiki Dynamiki/Комисия*, C-469/11 P, EU:C:2012:705, т. 33 и 53 и цитирана съдебна практика).
- 50 Защитата на правата на увреденото лице — което трябва да разполага с достатъчно време, за да събере необходимата информация с оглед на предявяването на евентуален риск — може обаче да бъде застрашена, ако изтичането на време след приемането на съответното решение или извършването на съответното действие може да затрудни доказването, че съответната институция е допуснала достатъчно съществено нарушение на норма на правото на Съюза.
- 51 С оглед на всички изложени съображения следва да се заключи, че Общият съд е допуснал грешка при прилагането на правото, като в точки 49 и 50 от обжалваното съдебно решение по същество е приел, че Съветът може да се позове на всяко релевантно обстоятелство, което не е било взето предвид при включването на HTTS в спорните списъци, с цел да докаже, че не е допуснал достатъчно съществено нарушение на норма на правото на Съюза, за да се ангажира извъндоговорната отговорност на Съюза.
- 52 Противно на твърденията на Съвета, особеностите на ОВППС не могат оборят това заключение.
- 53 Всъщност, от една страна, както посочва генералният адвокат в точка 23 от своето заключение, Съдът вече е приложил в тази област припомнените в точка 32 от настоящото решение условия за ангажиране на извъндоговорната отговорност на Съюза (решение от 30 май 2017 г., *Safa Nicu Serapan/Съвет*, C-45/15 P, EU:C:2017:402). От друга страна, от цитираната в точка 33 от настоящото решение съдебна практика следва, че сложността на ситуациите, които трябва да се

уредят, и трудностите при прилагането или тълкуването на нормите на правото на Съюза в посочената област, които Съветът е приложил при приемането на спорния акт, се вземат предвид при преценката на действията на посочената институция, за да се установи дали тя е допуснала достатъчно съществено нарушение на норма на правото на Съюза.

- 54 Освен това посоченото заключение не се оборва и от довода на Съвета, че тъй като искът за обезщетение може да се предяви в срок от пет години, считано от настъпването на факта, довел до твърдяната вреда, ищецът може да докаже размера и значимостта на претърпяната от него вреда, позовавайки се на обстоятелства, възникнали след настъпването ѝ.
- 55 В това отношение следва да се отбележи, че понятията „достатъчно съществено нарушение“ и „вреда“ са две отделни, различно разположени във времето понятия, така че не могат да бъдат обърквани. Всъщност, както следва от точки 33—50 от настоящото решение, „достатъчно същественото нарушение“ е статично понятие, фиксирано в момента на приемането на съответния незаконосъобразен акт или извършването на съответното незаконосъобразно действие, докато за разлика от него понятието „вреда“ е по естеството си динамично понятие, доколкото, от една страна, вредата може да се прояви след приемането на незаконосъобразния акт или извършването на незаконосъобразното действие, а от друга страна, нейният размер може да претърпи развитие във времето.
- 56 Следователно трябва да се приеме, че първото основание е налице.

### ***По второто основание***

#### *Доводи на страните*

- 57 В рамките на второто основание HTTS оспорва, че Общият съд го е квалифицирал като дружество, „притежавано или контролирано“ от IRISL.
- 58 На първо място, HTTS изтъква, че Общият съд е допуснал грешка при прилагането на правото, като в точка 56 от обжалваното съдебно решение е приел, че отношенията на собственост между него и IRISL не трябва да се вземат предвид, за да се определи дали то било „притежавано или контролирано“ от последното. Освен това регламенти № 423/2007 и № 961/2010 не допусkali включването в списъците на дружество, което единствено действало от името на IRISL.
- 59 По-нататък, що се отнася до обстоятелствата, които Съветът е приел за установени и които са изброени в точка 59 от обжалваното съдебно решение, HTTS изтъква, от една страна, че те не давали възможност да се докаже, че то било „притежавано или контролирано“ от IRISL. От друга страна, HTTS посочва, че посочените обстоятелства не били на разположение на Съвета, когато той го включил в спорните списъци. В това отношение то припомня, че в решение от 6 септември 2013 г., Bateni/Съвет (Т-42/12 и Т-181/12, непубликувано, ЕУ:Т:2013:409) Общият съд приел, че обстоятелствата, които са били на разположение на Съвета при приемането на обжалваните по посоченото дело актове, не съдържали никакво указание относно естеството на контрола, който се твърди, че IRISL упражнява, или относно извършваните от HTTS дейности от името на IRISL.
- 60 На последно място, HTTS изтъква обстоятелството, че докато Общият съд е приел, че е законосъобразно Съветът да може да се позовава на обстоятелства в своя полза, не били взети предвид неизгодните за него обстоятелства, изтъкнати от HTTS — като отмяната на включването в списъците на IRISL, SAPID и HDSL.

- 61 Съветът възразява, че в точка 56 от обжалваното съдебно решение Общият съд изобщо не е приел, че отношенията на собственост не играели роля при преценката на положение, в което дадено дружество е притежавано или контролирано, а само е установил, че решаващият критерий в това отношение е възможността за упражняване на влияние.
- 62 По отношение на изложените от Общия съд улики в точка 59 от обжалваното съдебно решение, Съветът изтъква, че вземането им в предвид в тяхната съвкупност, дава възможност да се подкрепи констатацията, че не той не е допуснал явни и непростими нарушения или явни грешки в преценката по отношение на обхвата на търговските отношения между HTTS и IRISL. Във всеки случай според Съвета изтъкнатите в това отношение доводи от страна на жалбоподателя имали за цел да се оспори направената от Общия съд преценка на доказателствата, които е имал на разположение. Ето защо посочените доводи били недопустими в рамките на производство по обжалване.
- 63 Освен това Съдът отбелязва, че решение от 6 септември 2013 г., *Batani/Съвет* (T-42/12 и T-181/12, непубликувано, EU:T:2013:409) не е релевантно в контекста на настоящото дело, доколкото това решение се отнася до жалба за отмяна, която не е имала за предмет включването на HTTS в спорните списъци.
- 64 На последно място, Съветът твърди, че с решение от 17 февруари 2017 г., *Islamic Republic of Iran Shipping Lines и др./Съвет* (T-14/14 и T-87/14, EU:T:2017:102) Общият съд е потвърдил законосъобразността на включването на IRISL, HDSL и SAPID в списъците. Във всички случаи Съветът припомня, че включването на HTTS в спорните списъци не представлявало достатъчно съществено нарушение на норма на правото на Съюза, тъй като в доклада на Комитета по санкциите към Съвета за сигурност на Организацията на обединените нации са установени три очевидни нарушения от страна на IRISL на ембаргото върху оръжията, установено с Резолюция 1747(2007) на Съвета за сигурност.
- 65 Комисията споделя доводите на Съвета. По отношение на грешката при прилагане на правото във връзка с критерия, който се прилага, за да се установи в кои хипотези дадено дружество контролира или притежава друг правен субект, Комисията отбелязва, че няма съществена разлика по същество между извършването на действия под контрола на дадено дружество и извършването на действия от името на това дружество, тъй като в двете хипотези задължително е налице положение на контрол или най-малкото на влияние.

#### *Съображения на Съда*

- 66 Второто основание се разделя на две части.
- 67 В рамките на първото оплакване от първата част HTTS по същество твърди, че Общият съд неправилно е приел, че отношенията на собственост не представляват обстоятелство, което трябва да се вземе предвид, за да се установи дали ищецът е дружество, „притежавано или контролирано“ от IRISL.
- 68 Член 16, параграф 2, буква г) от Регламент № 961/2010 изисква да се замразят финансовите средства и икономическите ресурси, принадлежащи на лицата, образуванията или структурите, които не са посочени в съответните резолюции на Съвета за сигурност и които „в съответствие с член 20, параграф 1, буква б) от Решение 2010/413 [...] са определени като юридическо лице, образувание или структура, притежавано(а) или контролирано(а) от [IRISL]“.
- 69 Използването в Регламент № 961/2010 на термините „притежавано“ и „контролирано“ е в съответствие с необходимостта да се позволи на Съвета да вземе ефективни мерки срещу всички лица, образувания или структури, свързани с дружества, които участват в ядреното

разпространение. Следователно притежаването или контролът могат да са преки или косвени. Възможно е, ако тази връзка трябва да се установи само въз основата на притежаването или на прекия контрол на посочените лица, мерките биха могли да бъдат заобиколени посредством множество договорно уредени или фактически възможности за контрол, които биха предоставяли на дадено дружество също толкова широки възможности за упражняване на влияние върху други образувания, както прякото притежаване или прекия контрол.

- 70 Ето защо, както е припомнил Общият съд в точка 55 от обжалваното съдебно решение, в областта на ограничителните мерки понятието „притежавано или контролирано дружество“ няма същия обхват като този, който принципно се прилага в дружественото право, когато става въпрос за установяване на договорната отговорност на дружество, което от правна гледна точка е под контрола на друго търговско образувание, що се отнася до вземането на решения.
- 71 В точка 56 от обжалваното съдебно решение Общият съд е приел, че при преценката на законосъобразността на дадена ограничителна мярка това понятие се отнася до хипотезата, в която физическо или юридическо лице, което участва в дейността по ядрено разпространение, може да влияе върху търговските решения на друго лице, с което има търговски отношения, дори ако липсва каквото и да е правоотношение между двете икономически образувания, притежаване на капитала или дял от него.
- 72 Следва обаче да се отбележи, че твърденията, с които жалбоподателят атакува посочената точка от обжалваното решение, се основават на неправилния ѝ прочит.
- 73 Както е подчертал генералният адвокат в точка 39 от заключението си, от посочената точка не следва, че Общият съд не е отдал никакво значение на евентуалното наличие между HTTS и IRISL на правоотношение, на отношение на притежаване на капитала или дял от него, а само, че липсата на такова отношение не е достатъчна, за да се приеме, че не е налице качеството на „притежавано или контролирано“ образувание.
- 74 С други думи, Общият съд е приел, че макар наличието на правоотношение, на отношение на притежаване на капитала или на дял от него на дадено дружество да може в определени случаи да доведе до възможността за оказване на влияние върху решенията на притежаваното или контролираното образувание, то не е условие *sine qua non* за упражняването на такова влияние.
- 75 С оглед на изложеното следва да се приеме, че Общият съд не е допуснал грешка при прилагането на правото, като е приел, че дадено дружество може да се квалифицира като „дружество, притежавано или контролирано от друго дружество“, тъй като последното се намира в положение, в което може да влияе върху решенията на въпросното дружество, дори между тези две икономически образувания да не е налице каквото и да било правоотношение, отношение на притежаване на капитала или дял от него.
- 76 Ето защо първото оплакване от първата част трябва да бъде отхвърлено като неоснователно.
- 77 Що се отнася до второто оплакване от първата част, съгласно което регламенти № 423/2007 и 961/2010 не допусkali включването в списъците на дружество, което единствено действало „от името“ на IRISL, следва да се отбележи, че в текста на член 16, параграф 2, буква г) от Регламент № 961/2010 безспорно не се споменава изрично извършването на действия от името на друго дружество. При все това, за целите на приемането на мерки като приетите от Съвета спрямо HTTS, обстоятелството, че се извършват действия под контрола на друго лице или образувание, и обстоятелството, че се извършват действия от името на такова лице или образувание, трябва да се приравнят.

- 78 Този извод се подкрепя от анализа на целта на тази разпоредба, която, както се припомня в точка 69 от настоящото решение, цели да позволи на Съвета да приеме ефективни мерки срещу лицата, които участват в ядреното разпространение, и да предотврати заобикалянето на тези мерки.
- 79 По-нататък този извод се подкрепя и от анализа на контекста, в който се вписва член 16, параграф 2, буква г) от Регламент № 961/2010. В това отношение следва да се подчертае, подобно на Комисията, че в член 16, параграф 2, буква а) от Регламент № 961/2010 положението, при което даден субект се намира под контрола на дадено лице или образувание или е притежаван от дадено лице или образувание, е приравнено на извършването на действия по указания или от името на дадено лице или образувание.
- 80 От това следва, че второто оплакване от първата част, а следователно и първата част в нейната цялост трябва да се отхвърлят като неоснователни.
- 81 Що се отнася до втората част от второто основание, следва най-напред да се разгледа твърдението, че изброените в точка 59 от обжалваното съдебно решение улики, които доказват, че HTTS има качеството на „дружество, притежавано или контролирано“ от IRISL, не били известни на Съвета към датата на включването на HTTS в спорните списъци.
- 82 Следва обаче да се припомни, че както следва от точка 46 от настоящото решение, достатъчно същественото нарушение на норма на правото на Съюза, което може да доведе до ангажирането на извъндоговорната отговорност на Съюза, трябва да се преценява в зависимост от обстоятелствата, при които е действала съответната институция към датата на действието, за което е упреквана, или на приемането на оспорвания акт.
- 83 Ето защо, както беше прието в точка 47 от настоящото съдебно решение, за да обори наличието на такова достатъчно съществено нарушение, дадена институция не може да се позовава на обстоятелства, които не са били взети предвид за целите на приемането на съответния акт, дори посочената институция да счита, че тези обстоятелства могат да бъдат от полза за допълването на изложените в този акт мотиви или са могли да допринесат за обосноваването на неговото приемане.
- 84 В това отношение следва да се отбележи, че на въпрос на Съда в съдебното заседание Съветът е потвърдил, че към момента на приемането на регламенти № 668/2010 и 961/2010 изброените в точка 59 от обжалваното съдебно решение обстоятелства не са му били известни, поради което посочената институция не е подложила на преценка тези обстоятелства, когато е разглеждала преписката.
- 85 В точка 51 от настоящото решение Съдът вече установи, че Общият съд е допуснал грешка при прилагането на правото, като е приел, че Съветът може да се позовава на обстоятелства, които не са били взети предвид за целите на приемането на съответния акт, за да докаже, че не е допуснал по отношение на норма на правото на Съюза, предоставяща права на частноправните субекти, достатъчно съществено нарушение, за да се ангажира извъндоговорната отговорност на Съюза.
- 86 От това следва, че Общият съд е допуснал и грешка при прилагане на правото, като в точка 60 от обжалваното съдебно решение по същество е приел, че от обстоятелствата, които Съветът не е взел предвид при включването на HTTS в спорните списъци, следва, че посочената институция не е допуснала достатъчно съществено нарушение на норма на правото на Съюза при своята преценка на обхвата на търговските отношения между HTTS и IRISL.
- 87 Следователно първото оплакване от втората част на второто основание трябва да бъде уважено.

- 88 Що се отнася до оплакванията, че от една страна, изброените в точка 59 от обжалваното съдебно решение улики, на които се основава Съветът, не давали възможност да се докаже, че HTTS е било „притежавано или управлявано“ от IRISL, и от друга страна, че Общият съд не бил преценил степента, в която HTTS е притежавано, и интензивността на контрола въз основа на посочените улики, по тях не следва да се взема отношение, тъй като в точка 86 от настоящото решение беше прието, че Общият съд е допуснал грешка при прилагането на правото, като се е основал на изброени в посочената точка 59 обстоятелства, които не са били взети предвид от Съвета при включването на HTTS в спорните списъци.
- 89 Следователно втората част от твърденията в рамките на второто основание трябва да бъдат уважени.

### ***По третото и четвъртото основание***

#### *Доводи на страните*

- 90 Третото и четвъртото основание са: грешка при прилагането на правото, която Общият съд допуснал, като приел, от една страна, че Съветът не е нарушил своето задължение да мотивира включването на HTTS в спорните списъци и от друга страна, че непълните мотиви на даден акт не са от естество да доведат до извъндоговорна отговорност на Съюза.
- 91 Що се отнася до третото основание, HTTS изтъква, че в точка 86 от обжалваното съдебно решение Общият съд е допуснал грешка при прилагането на правото, като е презумирал, че Регламент № 668/2010 е приложим в случая, поради което Съветът не бил нарушил своето задължение да мотивира включването на HTTS в спорните списъци.
- 92 Всъщност според HTTS с приемането на Регламент № 961/2010 посоченият регламент е „загубил актуалност“, а Регламент № 961/2010 на свой ред е бил отменен от Общия съд с решение от 7 декември 2011 г., HTTS/Съвет (T-562/10, EU:T:2011:716) поради порок в мотивите.
- 93 Освен това „допълнителните“ мотиви, които Общият съд цитира в точки 89 и 90 от обжалваното съдебно решение за обосноваване включването на HTTS в спорните списъци, представлявали обстоятелства, настъпили или станали известни на Съвета след посоченото включване, и следователно не трябвало да бъдат взети предвид по съображенията, посочени в рамките на първото основание.
- 94 Що се отнася до четвъртото основание, според HTTS Общият съд е допуснал грешка при прилагането на правото, като е приел в точка 88 от обжалваното съдебно решение, че по принцип нарушението на задължението за мотивиране не е основание за ангажиране на извъндоговорната отговорност на Съюза. В това отношение жалбоподателят уточнява, че спазването на задължението за мотивиране е от съществено значение, за да се счита, че в рамките на дадено производство са спазени принципите на правовата държава. Ето защо нарушението на това задължение представлявало нарушение на правото на ефективна съдебна защита. Освен това в областта на ограничителните мерки, приемани в рамките на ОВППС, от задължението за мотивиране произтичало задължението на Съвета да събира информация или доказателства, които обосновават тези мерки, за да може в случай на оспорване да представи тази информация или тези доказателства пред съда на Съюза.
- 95 Съветът и Комисията искат да се отхвърлят третото и четвъртото основание.



*Съображения на Съда*

- 96 Третото и четвъртото основание са тясно свързани и следователно трябва да се разгледат заедно.
- 97 Най-напред следва да се отбележи, че оплакванията във връзка с точки 89 и 90 от обжалваното съдебно решение са неотнормими, доколкото са насочени срещу мотивите на обжалваното съдебно решение, изложени от Общия съд от съображения за изчерпателност.
- 98 На следващо място, следва да се припомни, че както е отбелязал Общият съд в точки 84 и 85 от обжалваното съдебно решение, извършеното с регламенти № 668/2010 и № 961/2010 включване на фирмата на HTTS в списъците не е мотивирано по един и същи начин в двата регламента и че с решение от 7 декември 2011 г., HTTS/Съвет (T-562/10, EU:T:2011:716) Общият съд е установил незаконосъобразността на Регламент № 961/2010.
- 99 При тези условия, от една страна, Общият съд основателно е могъл да приеме в точка 86 от обжалваното съдебно решение, че от отмяната на Регламент № 961/2010, извършена с решение от 7 декември 2011 г., HTTS/Съвет (T-562/10, EU:T:2011:716), не може да се направи изводът, че и Регламент № 668/2010 също е трябвало да се счита за незаконосъобразен поради порок в мотивите.
- 100 От друга страна, следва да се отбележи, че тъй като жалбоподателят не е оспорил законосъобразността на Регламент № 668/2010 с жалба за отмяна, той е трябвало да докаже незаконосъобразността на посочения регламент в рамките на исковото производство, в което е постановено обжалваното съдебно решение. Всъщност актовете на институциите на Съюза по принцип се ползват с презумпция за законосъобразност и съответно произвеждат правно действие, докато не бъдат оттеглени, отменени в производство по жалба за отмяна или обявени за невалидни вследствие на преюдициално запитване или възражение за незаконосъобразност (вж. в този смисъл решение от 6 октомври 2015 г., Schrems, C-362/14, EU:C:2015:650, т. 52).
- 101 При тези условия доводът на HTTS, изложен в точки 91 и 92 от настоящото решение, не може да бъде приет.
- 102 Във всички случаи, дори да се предположи, че жалбоподателят е представил доказателства, които позволяват да се установи незаконосъобразността на Регламент № 668/2010 поради непълнота на мотивите, оплакванията на HTTS не могат да доведат до констатирането на нарушение на правото на Съюза, което да е достатъчно съществено, за да се ангажира неговата извъндоговорна отговорност.
- 103 Всъщност следва да се отбележи, че непълнотата в мотивите на акт, с който се въвежда ограничителна мярка, сама по себе си не е достатъчна, за да се ангажира извъндоговорната отговорност на Съюза (вж. в този смисъл решение от 30 септември 2003 г., Eurocoton и др./Съвет, C-76/01 P, EU:C:2003:511, т. 98 и цитираната съдебна практика).
- 104 От това следва, че третото и четвъртото основание трябва да се отхвърлят.
- 105 По всички изложени по-горе съображения обжалваното съдебно решение следва да се отмени.

### **По връщането на делото на Общият съд**

- 106 Съгласно член 61, първа алинея от Статута на Съда на Европейския съюз в случай на отмяна на решението на Общия съд Съдът може сам да постанови окончателно решение по делото, когато фазата на производството позволява това, или да върне делото на Общия съд за постановяване на решение.
- 107 В конкретния случай, както беше установено при разглеждането на първото и второто основание, Общият съд е допуснал грешка при прилагането на правото при преценката на първото от припомнените в точка 32 от настоящото решение условия, които трябва да са налице, за да се ангажира извъндоговорната отговорност на Съюза.
- 108 Освен това, тъй като е приел, че не е налице достатъчно съществено нарушение на правна норма от правото на Съюза, в точка 92 от обжалваното съдебно решение Общият съд не е разгледал другите условия, които трябва да са изпълнени кумулативно, за да се ангажира извъндоговорната отговорност на Съюза (вж. в този смисъл решение от 19 април 2007 г. *Holcim (Deutschland)*/Комисия, C-282/05 P, EU:C:2007:226, т. 57).
- 109 При тези условия делото следва да се върне на Общия съд, за да може той най-напред да пристъпи към ново разглеждане на обстоятелството дали е налице достатъчно съществено нарушение на норма на правото на Съюза, за да се ангажира извъндоговорната му отговорност, без да взема предвид обстоятелствата, които Съветът не е взел предвид при включването на НТТС в спорните списъци. След това, ако при това разглеждане се установи наличието на такова нарушение, Общият съд следва да разгледа дали са налице другите необходими условия за ангажирането на извъндоговорната отговорност на Съюза, които бяха припомнени в точка 32 от настоящото решение.

### **По съдебните разноски**

- 110 Тъй като делото се връща на Общия съд за ново разглеждане, Съдът не следва да се произнася по съдебните разноски, свързани с настоящото производство по обжалване.

По изложените съображения Съдът (голям състав) реши:

- 1) **Отменя решението на Общия съд на Европейския съюз от 13 декември 2017 г., НТТС/Съвет (Т-692/15, EU:T:2017:890).**
- 2) **Връща делото на Общия съд на Европейския съюз за ново разглеждане.**
- 3) **Не се произнася по съдебните разноски.**

Подписи